

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету міжнародних відносин і права

Віталій ТРЕТЬКО
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ **Навчально-виховна практика у закладах загальної середньої освіти** Назва дисципліни

Галузь знань – 01 – Освіта / Педагогіка

Спеціальність – 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Предметна спеціальність – 014.02 Середня освіта. Мова та зарубіжна література (англійська)

Додаткова предметна спеціальність – 014.02 Середня освіта. Мова та зарубіжна література (німецька)

Рівень вищої освіти – Перший бакалаврський

Освітньо-професійна програма – Англійська мова і література

Обсяг дисципліни – 12 кредитів ЄКТС, **Шифр дисципліни** – ОПП.09

Мова навчання – англійська, німецька, українська

Статус дисципліни: обов'язкова (цикл професійної підготовки)

Факультет – Міжнародних відносин і права

Кафедра – Іншомовної освіти і міжкультурної комунікації

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни	Кількість годин						Самостійна робота, в т.ч. ІРС	Курсовий проект	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
				Кредити ЄКТС	Разом	Аудиторні заняття							Залік	Іспит
						Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семинарські заняття					
Д	3	5,6	12	360						360			+	

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Англійська мова і література» за спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Робоча програма складена

В.О.С.
Підпис(и) автора(ів)

канд. пед.наук, доц. Ольга ОРЛОВСЬКА
Ступінь, вчене звання, Ім'я, ПРІЗВИЩЕ автора(ів)

Схвалена на засіданні кафедри

Іншомовної освіти і міжкультурної комунікації

Протокол від 31.08.2023 р. № 1.

Зав. кафедри

Н.Б.
Підпис

Наталія БІДЮК
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою факультету міжнародних відносин і права

Голова вченої ради факультету

В.Т.
Підпис

Віталій ТРЕТЬКО
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

2. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Освітній компонент «Навчально-виховна практика у закладах загальної середньої освіти» є складовою обов'язкової частини професійної підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за предметною спеціальністю 014.02 Середня освіта. Мова та література (англійська), додатковою предметною спеціальністю 014.02 Середня освіта. Мова та література (німецька).

Пререквізити – психолого-педагогічна (діагностична) практика у закладах загальної середньої освіти.

Кореквізити – методика викладання іноземної мови, педагогічна практика у закладах загальної середньої освіти.

Відповідно до проекту Стандарту вищої освіти із зазначеної спеціальності та освітньої програми дисципліна має забезпечити:

компетентності: здатність працювати в команді; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність діяти на основі етичних міркувань; здатність до пошуку ефективних шляхів мотивації дитини до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання); здатність до створення психологічно безпечного комфортного освітнього середовища у ЗЗСО; здатність здійснювати виховання учнів (у тому числі засобами іноземної мови) в освітньому процесі ЗЗСО.

програмні результати навчання: знати закономірності розвитку особистості, вікові особливості учнів, їхню психологію та специфіку сімейних стосунків; знати й розуміти особливості навчання різнорідних груп учнів, застосовувати диференціацію навчання, виявляти особливі потреби учнів та організовувати освітній процес відповідно до них; володіти формами та методами виховання учнів (у тому числі засобами іноземної мови) в освітньому процесі ЗЗСО, засобами мотивації учнів до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання); створювати психологічно безпечне й комфортне освітнє середовище, застосовувати методики виявлення булінгу серед учнів та протидіяти йому, організовувати співпрацю учнів та комунікацію з їхніми батьками; цінувати різноманіття та мультикультурність, керуватися в педагогічній діяльності принципами толерантності, діалогу й співробітництва; використовувати інформаційні та комунікаційні технології для самонавчання та вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності; здатність до адаптації та дії в новій ситуації, працювати в команді.

Мета – формування у здобувачів вищої освіти умінь застосовувати на практиці теоретичні знання здобуті у процесі навчання з фахових, психолого-педагогічних та інших дисциплін; забезпечення ефективного пізнання студентами закономірностей професійної діяльності та оволодіння способами організації освітнього процесу у ЗЗСО; розвиток інтересу до педагогічної діяльності.

Предмет практики: організація та проведення навчально-виховної практики.

Завдання – ознайомлення із сучасним станом навчально-виховної роботи у ЗЗСО; вивчення передового педагогічного досвіду та педагогічних інновацій; вироблення комплексу вмінь та навичок, необхідних для здійснення всіх видів навчально-виховної роботи в школі; оволодіння майбутніми педагогами формами, засобами, технологіями навчально-виховної роботи; розвиток у студентів умінь застосовувати в практичній діяльності знання з основ теорії педагогіки та психології; розвиток творчої ініціативи, реалізація особистісного творчого потенціалу та професійного зростання кожного студента.

3. Структура і зміст програми

3.1. Програма практики

№	Зміст практики	Кіл-ть годин
1	Участь у настановній конференції	2
2.	Знайомство здобувачів вищої освіти зі специфікою діяльності закладу загальної середньої освіти (школою, ліцеєм, гімназією, НВК); системою освітнього процесу в ньому.	4
3	Знайомство з керівниками від бази практики, обговорення з ними завдань та системи навчально-виховної роботи в класі. Знайомство з учнями класів, до яких вони прикріплені для проходження практики.	6
	Складання індивідуального плану роботи з навчально-виховної практики; узгодження та затвердження календарного графіку проходження практики керівниками практики.	6
4	Вивчення документації (Статуту ЗЗСО, Правил внутрішнього розпорядку, розкладу, планів навчальної та виховної роботи, журналів, іншої документації). Вивчення вимог до ведення та зберігання шкільної документації.	20
5	Знайомство з матеріалами кабінетів, вивчення методичної літератури.	20
6	Відвідування не менше 10-ти уроків іноземної мови (англійської, німецької) та 5-ти уроків зарубіжної літератури із записом спостережень у «Щоденник спостережень».	100
7	Відвідування позаурочних навчально-виховних заходів (не менше 4-х).	20
8	Планування та підготовка до проведення позаурочних навчально-виховних заходів.	50
9	Проведення позаурочних навчально-виховних заходів (не менше 2-х).	20
10	Здійснення аналізу навчальної та виховної літератури, методичного забезпечення освітнього процесу та дидактичних матеріалів (плакатів, схем, слайдів тощо).	20
11	Виготовлення дидактичних матеріалів до уроків з іноземної мови (англійської, німецької) та зарубіжної літератури.	56
12	Оформлення звітної документації	30
13	Участь у звітній конференції. Захист практики	6
	<i>Загальна кількість годин:</i>	360

3.2. Вимоги до звіту про практику (робоча документація)

Після закінчення терміну практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми практики. Звітна документація з практики подається здобувачами вищої освіти керівнику практики від кафедри іншомовної освіти і міжкультурної комунікації для перевірки упродовж трьох днів після закінчення практики.

У звітній документації студента-практиканта мають бути:

1. Щоденник практики.
2. Письмовий звіт про проходження навчально-виховної практики у закладах загальної середньої освіти.
3. Індивідуальний план роботи студента-практиканта, затверджений керівниками практики.
4. Характеристика бази практики (Додаток Б).
5. Щоденник спостережень (Додаток В).
6. План-конспект позаурочного навчально-виховного заходу (Додаток Г).
7. Дидактичні матеріали.

Загальні вимоги до оформлення звітної документації наступні. Документи оформляються акуратно, надруковані, мають наскрізну нумерацію сторінок. Папка зі звітними документами повинна мати титульну сторінку (додаток А). Звітна документація обов'язково повинна містити перелік всіх документів практики із зазначеними сторінками. Оформлення звітних документів входить в час проходження практик. Їх перевіряють і затверджують керівники практики від бази практики та навчального закладу. Звіт студента про практику оформляється у вигляді друкованого тексту у форматі Word, шрифт Times New Roman 14, міжрядковий інтервал 1,5, поля: верхнє - 2, нижнє - 2, лівє - 3, правє - 1,5.

4. Технології та методи навчання

Процес проходження навчально-виховної практики в закладах середньої освіти ґрунтується на використанні таких технологій та методів навчання: словесні (розповідь, бесіда, пояснення); практичні (проблемно-пошукові, інтерактивні); наочні (пояснювально-ілюстративні, демонстративні); мультимедійні технології.

5. Методи контролю

На всіх етапах проходження практики студенти отримують індивідуальні консультації у керівників практики від кафедри. Обов'язковим для студента є ведення щоденника з практики встановленого зразка, в якому послідовно висвітлюються всі етапи роботи та форми контролю, і який додається до звіту з практики.

По закінченню практики студенти надають керівнику практики від кафедри звітну документацію. Захист звіту з практики проводиться на звітній конференції з практики. На звітну конференцію необхідно подати звіт, заповнений щоденник та зробити презентацію своєї роботи в закладі загальної середньої освіти.

Оцінка за практику виставляється членами комісії з практики. До уваги береться виконання програми практики та реалізація поставлених завдань, якісна характеристика продуктивності діяльності студента-практиканта керівником практики від кафедри та керівниками від бази практики, якість підсумкової документації та подання її у встановлені терміни.

6. Оцінювання результатів практики

Результати складання заліку оцінюються за чотирибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та вносяться до журналів, екзаменаційних відомостей, індивідуального плану студента.

Оцінювання результатів практики за ваговими коефіцієнтами

Оформлення документації з практики	Оцінка керівника від кафедри	Оцінка керівника від бази практики	Звітна конференція
0,3	0,2	0,2	0,3

Критерії оцінювання документації з практики

«Відмінно» ставиться у випадку, якщо матеріали практики відповідають усім формальним та змістовним вимогам до їх написання, зокрема:

- матеріали практики подані у встановлений термін;
- звітна документація представлена у повному обсязі;
- матеріали практики є оригінальним авторським доробком студента, а не ксерокопією чи дублюванням роботи іншого студента;
- Аналіз уроків-спостережень представлений у повному обсязі без суттєвих помилок і недоліків.

«Добре» ставиться у випадку, якщо матеріали практики відповідають усім формальним та змістовним вимогам до їх написання, зокрема:

- матеріали практики подані у встановлений термін, у повному обсязі;

– матеріали практики є оригінальним авторським доробком студента, а не ксерокопією чи дублюванням роботи іншого студента;

– аналіз уроків-спостережень представлений у повному обсязі, але наявні незначні помилки та недоліки.

«Задовільно» ставиться у випадку, якщо матеріали практики відповідають встановленим формальним та змістовним вимогам до їх написання, зокрема:

– матеріали практики подані у повному обсязі, але пізніше встановленого терміну;

– матеріали практики є оригінальним авторським доробком студента, а не ксерокопією чи дублюванням роботи іншого студента;

– матеріали практики представлені в неповному обсязі, наявні помилки, які студент за допомогою керівника практики спроможний виявити, але не завжди може виправити;

– студент не дотримувався всіх вимог до оформлення матеріалів практики;

– аналіз уроків-спостережень представлений не у повному обсязі.

«Незадовільно» ставиться у тих випадках, якщо:

– матеріали практики не подані або подані частково;

– матеріали практики є дублюванням або ксерокопією матеріалів іншого студента;

– аналіз уроків не представлений.

Критерії оцінювання звітної конференції

«Відмінно» – чіткість, логічність, структурованість виступу з представленими матеріалами, висока культура їх письмового оформлення та методичного обґрунтування.

«Добре» – розкриття основних методичних аспектів представлених матеріалів, незначне порушення логічних зв'язків, незначні неточності в аналізі матеріалів та труднощі в їх методичному обґрунтуванні.

«Задовільно» – формальний характер виступу з представленими матеріалами, несформованість вміння методичного обґрунтування відповідних елементів бази знань, низький рівень володіння практичними знаннями та уміннями.

«Незадовільно» – студент відсутній на захисті звіту.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС:

Оцінка ЄКТС	Інституційна інтервальна шкала балів	Інституційна оцінка, критерії оцінювання		
A	4,75–5,00	5	Зараховано	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навичок
B	4,25–4,74	4		Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75–4,24	4		Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
D	3,25–3,74	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
E	3,00–3,24	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00–2,99	2	Не зараховано	Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00–1,99	2		Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

Рекомендована література та інформаційні джерела

1. Брайко Н. В. Інноваційні методи та форми організації дозвілля учнівської молоді. Форум педагогічних ідей. Доступ до ресурсу: http://osvita.ua/school/lessons_summary/upbring/37216/
2. Виштак О. М. Сучасний підхід до позакласної виховної роботи. Нові форми позакласної виховної роботи. Форум педагогічних ідей. Доступ до ресурсу: http://osvita.ua/school/lessons_summary/upbring/42138/
3. Закон України «Про освіту». Законодавство України, 2017. № 38-3. Доступ до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
4. Методика навчання іноземної мови : навч.-метод. посіб. (до курсу «Методика навчання іноземної мови») / О. В. Казанжи. Миколаїв, 2019. 227 с.
5. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. / за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.
6. Основні орієнтири виховання учнів 1–11 класів загальноосвітніх навчальних закладів України : затв. наказом МОНМСУ від 31.10.2011 № 1243. Доступ до ресурсу: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/24565/
7. Положення про класного керівника навчального закладу системи загальної середньої освіти. Доступ до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0659-00>.
8. Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Хмельницькому національному університеті. Доступ до ресурсу: <http://surl.li/poed>
9. Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти Хмельницького національного університету. Доступ до ресурсу: <http://surl.li/afuuo>
10. Про повну загальну середню освіту : закон України. Доступ до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/463-20>
11. Теорія виховання: навчально-методичний посібник / О. І. Башкір; за заг. ред. С. Т. Золотухіної. Харків : ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2016. 96 с.
12. Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/plage_lib.php
13. Репозитарій ХНУ. Доступ до ресурсу: <http://elar.khnu.km.ua/jspui/?locale=uk>

Схема характеристики бази практики та класу, за яким закріплений студент-практикант

1. Назва бази практики.
2. Характеристики педагогічного та навчального колективу школи (кількість вчителів, скільки з них мають категорії та звання; кількість класів на паралелях; загальна кількість учнів тощо).
3. Оснащення школи технічними засобами навчання.
4. Кількість учнів у класі керівника практики від школи, за яким закріплений студент-практикант.
5. Кількісний склад учнів, які навчаються на «відмінно», «добре», «задовільно» (у відсотках).
6. Загальна характеристика класу.
7. Успіхи учнів класу з іноземної мови та зарубіжної літератури.
8. Рекомендації щодо покращення процесу вивчення іноземної мови у класі.

Правила заповнення щоденника спостережень

Спостереження уроку проводиться за такою схемою:

<i>Хід уроку (зміст)</i>	<i>Власна оцінка діяльності вчителя та учнів</i>	<i>Примітки</i>

Ця схема заповнюється після запису основних даних про урок: назва предмета, клас, школа, прізвище, ім'я, по батькові вчителя, дата проведення, тема уроку. Спостерігаючи, записуйте хід уроку, його етапи, їх тривалість (час) і показуйте послідовно взаємопов'язану діяльність учителя і учнів. Записи ведуться з використанням певних умовних позначень в примітках (+), (-), (!), (?).

Зразок плану-конспекту позаурочного навчально-виховного заходу *План-конспект позаурочного навчально-виховного заходу у 7-В класі (дата проведення)*

Тема: **New Year Holidays.**

Обладнання: декорації, костюми учасників сценок, ноутбук, диск з аудіо записами, картки із побажанням.

Хід заходу

1st Compare: Good morning, pupils! We are very happy to see you today. How are you? And today we will talk about different associations and traditions connected with New Year and winter holidays, watch some interesting videos, listen to New Year soundtracks, act the scenes you write letters with our wishes to Santa. Are you ready? Your task was to learn 2 famous New Year songs for today, and now we will sing them together. Let's start.

George Michel – Last Christmas. mp3 (singing together with teachers)

St-s: ...

2nd Compare: What is the song about? Translate the refrain:

Last Christmas, I gave you my heart
But the very next day,
You gave it away
This year, to save me from tears
I'll give it to someone special....

St-s: ...

1st Compare: Thanks a lot. Do you like this song? Is it associated with New Year?

St-s: ...

2nd Compare: And let`s sing the other one famous soundtrack.

Abba – Happy New Year.mp3 (singing together with teachers)

St-s: ...

1st Compare: Good job! This song is quite old but it always live in our hearts.

Do you like this song? What is it about?

St-s: ...

2nd Compare: You are right. And let`s listen attentively to the last famous soundtrack, which you didn`t prepare for today but you should know it for sure.

Jingle Bells.mp3 (listening)

1st Compare: Who can tell us what is it about? Translate, please, this part of the song.

...Jingle bells, jingle bells,
Jingle all the way!
O what fun it is to ride
In a one-horse open sleigh
Now the ground is white
Go it while you're young,
Take the girls tonight
And sing this sleighing song...

St-s: ...

1st Compare: Thank`s! It was really funny and interesting. Now we want you to listen to the story about Santa Claus (додаток Е).

2nd Compare: And now answer, please, to our questions connected with the text.

1. What does “Santa” mean?
2. Explain Nicolas`s relation to children.
3. What was the reason of Nicolas to visit to lord?
4. Why do we hang up our stockings near the fireplace?
5. How many daughters did the lord have?

St-s: ...

1st Compare: Good job! We know that you have prepared an interesting story about Christmas, which is called “The Special Gift”. Let`s watch it.

St-s: The main characters are: the author, Bonnie, Bud, elves, Mrs. Claus.

Author: One night after Santa`s Workshop closed, the elves were having hot chocolate as they decided what to give to each of their North Pole friends for Christmas.

Bonnie: What can we give Mrs. Claus?

Bud: We could get her perfume.

Elve 1: No, she already has that.

Elve 2: Let`s get her socks!

Burt: Those are all good ideas, but I bet Mrs. Claus would really like something you made for her yourselves.

Elves: We never thought about that. What can we make for Mrs.Claus?

Bonnie: I know! Let`s all make her Christmas tree ornaments!

Author: All the elves agreed, because after all, their specialty is Christmas. The elves began to cut and paint and glue their creations, and soon bits of paper and glitter and ribbon were all over the room... The elves made all different kinds of ornaments out of many different things. Some

elves baked dough ornaments of all shapes and sizes. Others created their gifts from Popsicle sticks, clothes pins, yarn and wood.

Bonnie: These are going to be the best ornaments ever!

Bud: Yes! And making them is a lot of fun, too!

Author: Late Christmas eve, the elves hung all their hand-made ornaments on a Christmas tree especially for Mrs. Claus. There were round ornaments made out of balls, snowflakes and stars that twinkled in the light, little houses painted all different colors, and ornaments shaped like reindeer and snowmen. It was the prettiest Christmas tree ever! The next morning, when Mrs. Claus walked outside, the elves were all standing around the Christmas tree decorated with their special gifts for her.

Elves: Merry Christmas!

Mrs. Claus: Oh, what a wonderful surprise! These ornaments are all so beautiful, and they will always have a special place in my heart because you made them!

2nd Compare: Very well. It was really interesting. And now let's play a little and do the crossword.

St-s: ...

1nd Compare: Well done. You know words quite good. And now you have to match the sentences with each other. Make true sentences about Christmas.

St-s: ...

2nd Compare: Good work. You did this task very fast. You know that New Year and Christmas will be soon. In spite of all the problems which are in our lives we all believe in miracle. That's why we wanted you to write a letter to Santa Clause. We bring special, wonderful paper for each of you. Nobody, except you, will see these letters. So let's write.

1nd Compare: Now we'll get your letters and soon send them to Santa Clause. And you have to wait for the surprise and believe in miracle. Our lesson is over. Thank you for your work. The marks for today are ... You were very active during the lesson. You may be free. Good bye!